

การพัฒนาการผลิตลิ้นจี่นครพนม 1

สู่สินค้า GI และระบบเกษตรยั่งยืน

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3

ลิ้นจี่พันธุ์นครพนม 1 หรือ นพ.1 อยู่ในกลุ่มพันธุ์เบา ต้องการความหนาวเย็นที่ไม่เย็นมากและไม่ยาวนาน เหมือนลิ้นจี่ทางภาคเหนือ ให้ผลผลิตปลายเดือนมีนาคมถึงเมษายน ช่วงที่ผลผลิตมีน้อยทำให้ขายได้ราคาสูง

ลิ้นจี่พันธุ์นครพนม 1 เป็นการขยายผลงานวิจัย โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครพนม (สถานีทดลองพืชสวน นครพนม เดิม) แต่ยังคงประสบปัญหาการให้ผลผลิตไม่สม่ำเสมอในแต่ละปี ปัญหาคุณภาพและแมลงศัตรู การศึกษาและพัฒนาการผลิต ในปี พ.ศ. 2555-2565 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการออกดอก คือ ความสมบูรณ์ของต้นและใบแก่จัด ในช่วงที่อากาศหนาวเย็นในเดือนพฤศจิกายนถึงมกราคม โดยมีอุณหภูมิต่ำกว่า 20 °ซ และสูงสุดไม่เกิน 30 °ซ ต่อเนื่องกัน ไม่น้อยกว่า 2 สัปดาห์ ระยะใบเพสลาดปลายเดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายน ให้ปุ๋ยทางใบสูตร 0-52-34 อัตรา 1% ผสมกับ เอทيفون 400 ppm 3 ครั้ง ทุก 7 วัน ทำให้ออกดอกเพิ่มขึ้น 90.0% ผลผลิตเพิ่มขึ้น 113% เมื่อเทียบกับวิธีควบคุม

การใส่ปุ๋ยและดูแลตามระบบการจัดการคุณภาพลิ้นจี่ (GAP) ให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น 21.2% การตัดแต่งกิ่ง 20-30% หลังเก็บเกี่ยวและ 10% ปลายฤดูฝน ร่วมกับใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินทำให้ลิ้นจี่ออกดอกเพิ่มขึ้น 30% และผลผลิตเพิ่มขึ้น 57% การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ใบลิ้นจี่ให้ผลผลิตสูงที่สุด ผลผลิตเพิ่มขึ้น 22.9% รองลงมาคือใส่ตามค่าวิเคราะห์ดินผลผลิตเพิ่มขึ้น 16.4% เมื่อเทียบกับวิธีปฏิบัติของเกษตรกร การให้น้ำตามความต้องการของลิ้นจี่ให้ผลผลิตสูงสุด

การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูโดยการห่อผลตั้งแต่ผลอายุ 30 วัน ลดการทำลายของแมลงวันผลไม้ มวนลำไย และหนอนเจาะขั้วผลได้ 100% การป้องกันกำจัดหนอนเจาะขั้วผล เมื่อสำรวจพบผลถูกทำลายมากกว่า 10% โดยใช้สารเคมีระยะผลเล็กและใช้ปิโตเลียมออยล์ระยะผลโต ลดการทำลายได้ 89.6% การใช้กับดักฟีโรโมนเมทิลยูจินอลลดการเข้าทำลายได้ 86.9% การแช่ผลลิ้นจี่ในกรดเกลือ 3% ผสมโซเดียม เมตาไบซัลไฟต์ 1% นาน 10 นาที เก็บที่อุณหภูมิ 5 °ซ รักษาผลสดได้นาน 30 วัน การปลูกลิ้นจี่พันธุ์นครพนม 1 ได้รับขึ้นทะเบียนเป็นสินค้า GI ทะเบียน สข 57100067 ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูก 2,969 ไร่ เกษตรกร 1,373 ครัวเรือน ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวน 69 แปลง พื้นที่ 125 ไร่

การนำไปใช้ประโยชน์

ลิ้นจี่พันธุ์นครพนม 1 เป็นไม้ผลเศรษฐกิจของจังหวัดนครพนม เป็นสินค้าอัตลักษณ์ของชุมชน ชื่อ “ลิ้นจี่ ของดี ตำบลขามเฒ่า” เป็นสินค้า GI ทะเบียนเลขที่ สข 57100067 ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าคุณภาพและปลอดภัย (GAP) ได้รับจากยอมรับด้านรสชาติและคุณภาพอย่างกว้างขวาง สร้างอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืนจากการจำหน่ายผลผลิต ต้นพันธุ์ และการจ้างแรงงานหมุนเวียน มีมูลค่าปีละหลายสิบล้านบาท จากเดิมที่เกษตรกรทำนาและปลูกพืชล้มลุก โดยปี 2565 มีผลผลิตรวม 1,574 ตัน มูลค่า 78.7 ล้านบาท มีการเชื่อมโยงตลาดกระจายสินค้า กับผู้ค้าต่างพื้นที่ ตลาดค้าส่งห้างสรรพสินค้า และบริษัทไปรษณีย์ไทยจำกัด เกษตรกรรวมกลุ่มขึ้นทะเบียนเป็นแปลงใหญ่ 1 แปลง สมาชิก 43 ราย พื้นที่ 300 ไร่ และกลุ่มผู้ปลูกลิ้นจี่ นพ.1 ต.ขามเฒ่า อ.เมือง จ.นครพนม สมาชิก 60 ราย พื้นที่ 260 ไร่ การจัดขึ้นมาตรฐาน

การพัฒนาการผลิตลิ้นจี่นครพนม 1 สู่สินค้า GI และระบบเกษตรยั่งยืน

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3

ใช้เป็นเกณฑ์คัดเกรดคุณภาพเพื่อการค้า ผลงานวิจัยจัดทำเป็นคำแนะนำ “ปฏิทินการดูแลรักษาลิ้นจี่พันธุ์นครพนม 1”
และยังสร้างรายได้เสริมการเลี้ยงผึ้งในสวนลิ้นจี่

การพัฒนาการผลิตลิ้นจี่นครพนม 1 สู่สินค้า GI และระบบเกษตรยั่งยืน

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3

